

Prædiken til 19. s. e. trin. 2020. Salmer: 318, 356, 335, 289, 751/731

På trods af Det Gamle Testaments utallige moralske lovbestemmelser og blodtørstige hævnaktioner, typisk iscenesat af Gud selv når førstnævnte overtrædes, drives de gammeltestamentlige fortællinger nok så tit frem af det stik modsatte: En hvis ikke direkte forargelig, så i hvert fald meget generøs overbærenhed med hovedpersonernes handlinger og åbenlyst tvivlsomme moral.

På det punkt er vi, som den offentlige debat i øjeblikket med alle detaljer grundigt dokumenterer, heldigvis kommet videre i dansk politik, og vi er givetvis slet ikke færdige. Vi har uden tvivl stadig meget godt i vente.

Men altså, i Det Gamle Testamente er hovedindtrykket noget mere plumret: Som nu i tilfældet Jakob, der var hovedpersonen i dagens fortælling: Ved svindel og bedrag er det lykkedes ham, dertil kraftigt ansporet af moderen, at franarre sin blinde og godtroende far Isak den velsignelse, der retteligt tilkom storebroren Esau. Som enhver storebrors traditionellem førstefødselsret. Esau bliver ude af sig selv af raseri, da han opdager bedraget, og indleder en jagt på lillebroren, der flygter over hals og hoved for at redde sit skind. Det er under den flugt, at Jakob får det natlige syn, som i sin tid inspirerede maleren Carl-Henning Pedersen til to af vægmosaikkerne oppe i apsis-rundingen, her i Domkirken, betegnet henholdsvis Jakobsstigen og Himlens Port.

Det, der sker, er, at Jakob i drømme ser himlen åbne sig, og han ser en stige, som engle går op og ned på, forbinde himlen med jorden. Men i stedet for nu at skulle lægge øre til Guds vrede og retfærdige straffedom, flyder velsignelsens liflige budskab ned over ham. Som vi hørte det gengivet med tekstens egne ord: *Jeg er Herren, din fader Abrahams og Isaks Gud. Den jord, du ligger på, vil jeg give dig og dine efterkommere. Dine efterkommere skal blive som jordens støv, og du skal brede dig mod vest og øst, nord og syd. I dig og dit afkom skal alle jordens slægter velsignes. Jeg vil være med dig og bevare dig overalt, hvor du går.* Hvordan hænger det lige sammen? Sig ikke, at folk aldrig får lov til at komme videre – i Bibelen i det mindste! Men spørgsmålet, man kan diskutere, er naturligvis altid, hvordan?

Som man sikkert vil vide, har vi i efteråret bevæget os ud i en i corona-reguleret, drypvis genoptagelse af forsommerens aflyste folkemødearrangementer, i hvilken forbindelse sociologen Hartmut Rosa forrige lørdag holdt foredrag i Katedralskolens fællessal et foredrag. I sit foredrag

stillede Rosa bl.a. et kritisk spørgsmål til det, der ude og hjemme er blevet en grundopfattelse af, hvad det vil sige at drive politik. Hvordan kan det være, spurgte han, at vores forståelse af den politiske proces i så høj grad domineres af kamp-metaforer? Så politik handler om at komme hinanden til livs, at slå hinanden, rydde hinanden af vejen. Og fokus på sagen må vige for strategier, der går ud på afdække ømme og tvivlsomme steder hos modparten, hvor man kan sætte sine giftige hug ind.

En sådan i virkeligheden voldelig forståelse af, hvad politik går ud på, råber på en begrundelse, og begrundelsen kan kun ligge i en urokkelig overbevisning om, at man selv har sandheden og retfærdigvis derfor også et krav på magten. Men hvad nu, hvis sandheden og retfærdigheden ikke er noget, man kan reservere for sig selv, som man kan med en ting, en ejendom, en matrikel, man har købt og betalt. Hvad nu hvis sandheden, frem for at være noget vi besidder, altid er noget, vi søger, og først og fremmest må søge ved at lytte og forstå hinanden, ved at tænke ud over vort eget og i stedet koncentrere os om den sag, vi er fælles om. Ikke for at blive enige, men i erkendelse af, at der – trods uenigheder – kun er én jord og et fælles ansvar for den. Så vil det sikkert også være lettere at holde begge hænder på rattet undervejs, hvad der angiveligt er blevet noget af en udfordring i den politiske proces.

En sådan forståelse af politik, ikke som en kamp for sin egen ret, men for det fælles, i erkendelsen af det fælles ansvar, er i øvrigt som skåret ud af dagens episteltekst. I et blomstrende billedsprog forsøger Paulus at tale den korintiske menighed til fornuft. De opfører sig som en børnehaven og er med deres interne rivaliseringer ved at splitte alt det ad, som han møjsommeligt har bygget op: *En legeme, siger han belærende, består ikke kun af én del, men af mange. Var hele legemet øje, hvad blev der så af hørelsen? Og var det hele hørelse, hvad blev der så af lugtesansen? Gud har nu engang givet hver enkelt del dens plads på legemet, som han ville det. Hvis der kun var én legemsdel, hvad blev der så af legemet?* Det er dog lidt usikkert, hvor meget hans ord gjorde indtryk i Korinth. Måske havde de mest lyst til at fortsætte slagsmålet om sneen, der faldt i fjor, og blive ved at stå på deres ret.

Det er ikke kun i Det gamle Testaments fortælling om Jakobs drøm, vi hører om en åben himmel. Det gør vi også i teksten fra Johannesevangeliet om Jesu kaldelse af sine disciple. Jeg ved ikke, om Carl-Henning Pedersen også havde den i baghovedet, da han undfangede sin idé til udsmykningen af apsis-rundingen. I hvert fald begynder og slutter teksterne i dag med en åben himmel og en stige,

der forbinder himlen og jorden, en stige som englene går op og ned ad. Og der er selvfølgelig noget med den stige og hele symbolikken med den åbne himmel, som velsignelsen strømmer ud igennem. Et budskab, hvilket?

Der er himmel over det hele, sagde Hartmut Rosa, da han senere samme lørdag var på vej over Låningsvejen mod Mandø. For den, der er opvokset i en bjerglandsby i Schwarzwald, må det flade forekomme overvældende.

Og at der er en himmel over det hele er måske også det, der skal blive stående som budskabet i dag. En himmel i åndelig forstand i hvert fald. Det, jeg mener med dette, er: Den dag, man eventuelt skulle være så heldig at få sin ret – fortjent eller ufortjent! - og lukke munden på de andre, er der tilbage kun én ting at håbe på, og det er: at der indfinder sig det lille mirakel, at himlen åbner sig og gør ens tilværelse større end ens ret, så retten ikke bliver en sten om halsen, eller en snublesten eller et fængsel, men at man også kan komme videre fra sin ret til det liv, vi er fælles om. Evangeliet forkynder aldrig vores ret over de andre, men derimod virkelighedens nød og længsel og håbet om alles forsoning.

Der er mange måder at lukke af på og forskanse sig i sit eget, når man én gang ved, hvad der er sandt, og hvem der har ret. Kan noget godt komme fra Nazaret? spørger Nathanael Filip, da denne gør ham opmærksom på Jesus fra Nazaret. Nej vist, og hvorfor så lytte til det? Idéhistorikeren Hans-Jørgen Schanz siger et sted, at kristendommen åbner verdens lukkethed. Og det er virkelig godt sagt – vel vidende, at der er en sær tryghed i at bevare verden lukket og nøjes med at abonnere på mere af vort eget, hvor meget det end sidder os i halsen. Her er kaldelsesberetningen i dag et kald til at lytte – og lytte verden i det hele taget, til mennesker og skæbner, til det, vi kender og det, vi ikke kender, i tillid til, at der kan åbne sig en himmel over det hele. Som i Jakobs tilfælde også dér, hvor man absolut ikke har fortjent det.

I den kommende udgave af Højskolesangbogen er der optaget en sang af Pia Juul, der døde for fjorten dage siden og alt for tidligt. Første vers af sangen lyder:

Hver dag en ny dag, hver dag en gave. Se dig omkring. Vil du dele din blomstrende have med andre eller slå ring om dig selv og dit liv og din verden? Vil du åbne eller lukke, vil du slukke håbet eller slå bro?

Tak for det! Også det tager vi med os. Glædelig søndag! Amen.

